D·N
4/2 1948

Skamsen tystnad

Under de senaste månaderna har regeringen och regeringspressen lakttagit nära nog total tystnad rörande det ryska kreditavtalet. Skälet härtill är blott alltför uppenbart. Avtalet var från början ett misstag, en frukt av politisk felspekulation och ekonomiska felkalkyler. På ingen annan punkt har utvecklingen lika hänsynslöst avslöjat regeringens inkompetens. Därför har avtalet efter hand blivit en symbol för vanstyret över huvud.

Den enda trösterund man kunnat påvisa är att den beviljade krediten hittills utnyttjats i relativt ringa utsträckning. De levenanser som enligt senaste uppgifter kontrahenterats — vare sig definitivt eller preliminärt — fyller inte mer än en fjärdedel av hela kreditbeloppet. Nu är redan detta belopp efter svenska förhållanden mycket betydande. I realiteten är förlusten vida större; bland annat måste svenska företag i dollar köpa material för att få möjlighet att effektuera de ryska beställningarna. Vår brist på dollar är på denna grund, och därför att vi är tvungna att sälja på kredit åt Ryssland i stället för mot kontant betalning åt annat håll, till icke ringa del beroende av det ryska avtalet. Just nu är det annu viktigare att det dollarlån som eljest skulle varit ett självfallet medel att mildra svårigheterna sannolikt inte kan komma till stånd på grund av löftena till Ryssland.

Andra överenskommelser visar att den svenska kreditpolitiken är enastående i fråga om lättsinne och oskicklighet. Samtidigt som vi bör-

Riksdagssammanträden
Onsdagen den 4 febr. 1948.
Första Kammaren kl. 12 middl.
Andra Kammaren kl. 11 f. m.
A. K. I tf. utsk. kl. 10 f. m.
A. K. 2 tf. utsk. omed. efter plenums slut.

Värresor till Franska Rivieran
En underbar bussresa genom södra Frankrike lemnde världsklass med uppehåll i NIZZA.
Resevecka: S: Malmö—Brysse—Paris —Lyon—Avignon— Nimes—Arles—Marseille — hela Azurkusten — Nizza—Alpernas Grönska — Bourgogne — Dijon—Luxemburg—Malmö.
21 härliga dagar i vårt kända, omsorgsfullt utarbetade arrangemang.
Pris 1.050:— inkl. allt.
Avresa d. 31/3, 6/4, 6/5. Prospekt och anmälan genom Skrafförsäljarna o. KAK i respektive Stockholm.
Europa-Resor

jar våra leveranser till Ryssland lovar detta land Polen en väldig kredit, som delvis skall användas för att i Ryssland inköpa samma varor som vi skickar dit. Norge, som sluter avtal med Ryssland enligt bytesprincipen, utan några krediter, får på detta sätt vida större kvantiteter brödsäd och andra varor än vi lyckas erhålla — trots att vi för varje miljon utbyteshandel skall lämna för två miljoner varor på kredit.

Hur något sådant närmaste framtiden kommer att utvecklas är inte möjligt att förutse. En ny överenskommelse av leveranser till betydande belopp lär snart komma att avslutas. Förhandlingar pågår på skilda håll, och sannolikheten talar för att Ryssland i större utsträckning än tidigare ämnar förmå de svenska industrierna till leveransavtal — de industrier som enligt förklaring från regeringsidan under avtalsdebatten i november 1946 är "mycket viktiga skyldiga" att prestera varor för den utlovade miljarden.

Enligt statsministerns uttalande i höstas måste kreditens utnyttjande bli beroende av "den svenska industrins konkurrens- och prestationsförmåga". Detta uttalande, som direkt strider mot talet om moraliska skyldigheter ett år tidigare, tyder på att regeringen i framtiden inte ämnar tvinga industrierna att sluta leveransavtal. Men det innebär också att kreditprestationerna till Ryssland icke skall avvägas med hänsyn till det svenska folkhushållets behov, utan vara beroende av de enskilda företagens bedömande av läget ur deras speciella synpunkt. Det vore ur allmänintressets synpunkt sakligt riktigare och dessutom mera rättvisligt att begära en allmän revision av avtalet. Men detta vägrar man. Aftontidningen, vars uttalanden i avtalsfrågan genom sin förlighet hela tiden stuckit av mot den övriga socialistpressens, skrev för några dagar sedan att en revision bör krävas. "Om det rimligen överstiger vår förmåga att fullgöra avtalet", men att det är "en av de sista utvägar som bör tillgripas". Alltså: vi skall leverera på kredit till Ryssland så länge det är möjligt, trots att därigenom vårt eget läge stadigt försämras, och vi får inte ens annat än som en yttersta utväg i ett nödläge anhålla om lättnader. Det bör dock ihågkommas att ett förslag om revision absolut icke från rysk sida kan betraktas som ett brott: det har hänt att mildringar medgivits även i fråga om krigsskadeerstättningar.

I första hand måste man begära klarhet i situationen. Industrin har på enstaka undantag när icke velat eller kunnat lämna uppgifter; man har inlåtit sig på avtalet i hopp om att de företag som levererar till Ryssland skall få en gynnad ställning i fråga om tilldelning av materiel och valuta, och den rädsla för repressalier från regeringens sida som från början präglat industrimännens uppträdande beror fortfarande sitt grepp. Det är emellertid nästan otänkligt att regeringen skulle räkna på att kunna upprätthålla mörkläggningen i avtalsfrågan ända till valen. Det misstag som begåtts är så ostridigt och så allmänt känt att en öppen diskussion knappast är farligare för regeringen än en skamsen tystnad.

En regering som försöker skylla ifrån sig på andra

är en svag regering. Orden var hr Ohlins i tisdagens politiska radiodebatt, som för övrigt präglades av regeringstalarnas vanliga försök att efterlysa oppositionens program i stället för att svara för sina egna handlingar. Regeringen kritiserar inte för att den understället riksdagen ett socialprogram som där endräktigt genomförts, utan för vad den på eget bevåg gjort eller underlåtit, med påföljd att den ekonomiska balansen i landet rubbats, valutareserven förtärts och nya regeringar framtvingats, som skulle ha varit obehövliga vid en mera framsynt politik.

Det var i påfallande grad folkpartiledaren som svarade för den främsta anfallslinjen i debatten kring mikrofonen, och lika märkbar var de båda regeringstalarnas undvikande hållning, kännetecknad exempelvis av att hr Wigforss ville blanda in så gamla saker som permittentiåg och tysktransaktioning i dagens politiska sammanhang, medan hr Erlander hade hittat ett alldeles nytt motiv att skylla svårigheten på internationellt inflytande. Det var, ansåg han, omöjligt att nå förståelse för impopulära ingripanden, om man skulle hämta skälen från de goda förhållandena här hemma. Hr Ohlin var inte ensam tvivlare i det stycket. Hr Domö talade bl. a. om ett regeringssystem kännetecknat av poliskontroll, slaktgödemån och kommissionscirkulär och hr Bramstorp om regeringens administrativa misstag. Statsministern tycktes emellertid ha förlagt sig på remissdebattens dust med kommunisterna. Han svarade nu tämligen lamt på hr Hagbergs som vanligt observanta björntjänster åt det socialdemokratiska efterkrigsprogrammet, och det fanns fog för hr Ohlins anmärkning i förbigående att klyftan inte är så djup mellan regeringspartiet och dess granne till vänster.

Livförsäkring och penningförsämring

ETT REPLIKSKIFTE

I en artikel under denna rubrik den 29 januari beskrev professor Eli F. Heckscher en uppsats av mig i Kooperatören såsom missvisande. Då det förefaller mig som om professor Heckscher i sin tur i förebrående skrivsätt stör uträkningarna vanliga försök att effektivisera oppositionens program i stället för att svara för sina egna handlingar, Regeringen kritiseras inte för att den understället riksdagen ett socialprogram som där endräktigt genomförts, utan för vad den på eget bevåg gjort eller underlåtit, med påföljd att den ekonomiska balansen i landet rubbats, valutareserven förtärts och nya regeringar framtvingats, som skulle ha varit obehövliga vid en mera framsynt politik.

Det var i påfallande grad folkpartiledaren som svarade för den främsta anfallslinjen i debatten kring mikrofonen, och lika märkbar var de båda regeringstalarnas undvikande hållning, kännetecknad exempelvis av att hr Wigforss ville blanda in så gamla saker som permittentiåg och tysktransaktioning i dagens politiska sammanhang, medan hr Erlander hade hittat ett alldeles nytt motiv att skylla svårigheten på internationellt inflytande. Det var, ansåg han, omöjligt att nå förståelse för impopulära ingripanden, om man skulle hämta skälen från de goda förhållandena här hemma. Hr Ohlin var inte ensam tvivlare i det stycket. Hr Domö talade bl. a. om ett regeringssystem kännetecknat av poliskontroll, slaktgödemån och kommissionscirkulär och hr Bramstorp om regeringens administrativa misstag. Statsministern tycktes emellertid ha förlagt sig på remissdebattens dust med kommunisterna. Han svarade nu tämligen lamt på hr Hagbergs som vanligt observanta björntjänster åt det socialdemokratiska efterkrigsprogrammet, och det fanns fog för hr Ohlins anmärkning i förbigående att klyftan inte är så djup mellan regeringspartiet och dess granne till vänster.

PRESSGRANNAR

Överbefälhavaren har praktiskt taget inte tagit någon hänsyn till de reservationer i försvarsberäkandet som av en stark pressopinion betecknats som framsynta, anmärker Upsala Nya Tidning (fp):

Dit hör den flygvakkunniges krav på större hänsyn till det nutida luftkrigets förhållanden. Dit hör också, och kanske framför allt, de bland annat från folkpartiets representanter framförda önskemålen om fortsatta undersökningar med hänsyn särskilt till svårigheterna att i ett nutida krig utföra längre trupptransporter. Behovet av stridskrafternas tidiga decentralisering, av lättrörligare förband med mera understöd i detta sammanhang. Vad ÖB föreslår är i huvudsak vad han redan tidigare yrkat på, nämligen i stort sett ett bibehållande av den nuvarande organisationen oförändrad.

Är det så alldeles säkert att ett bibehållande av den förmenade nuvarande ordningen är viktigare än en sådan kvalitativ och strategisk anpassning av försvaret, som i det väsentligas skulle kunna genomföras på relativt kort tid och sedermera successivt utbyggas?

Svenska Dagbladet (h):

Efter den remisskritik som nu drabbat försvarskommittens förslag, varibland från de administrativa myndigheterna länsstyrelsens i Gävle anmärkningar äro tungt vägande, kan förvisso sägas att i utredningsbänken för närvarande allt flyter utom försvarskommittens förslag, som sönderskjutet gjuckit till botten.

Regeringen har nu att välja mellan att bordlägga försvarsfrågan och att ur spillrorna av försvarskommittens förslag försöka sammanfoga ett provisorium, som kan hjälpa oss över de närmaste åren — så prederar Handelstidningen (fp) läget. Någon tidsåtgång kan det icke gärna bli tal om.

Vad som icke kan vara riktigt är att på en gång förvägas flottan och flyget. Hur den framtida försvarsorganisationen än kommer att se ut, så blir dess stridsverde och mutalandskraft beroende av ett handlingsdugligt flygvapen. Efter vad chefen för flygvapnet härom haft att anföra är det oüankbart att kommittens förslag i denna del kan förge vidare. Slaget om Storbritannien på hösten 1940 säger allt som behöver sägas i denna sak.

Det engelska jaktflygets linjestyrka var då inte större än att något motsvarande kunde presteras inom ramen av den statsförsvar som det svenska. Man måste kunna hålla ut tills hjälp anländer — har en sådan militär samverkan inte förberetts, blir emellertid vänteiden så lång att utsikterna till ett framgångsrikt försvar radikalt försämras.

Om man i de nordiska staterna anmäler betänkligheter mot Bevinblocket, så beror det dock inte på principiell motvilja — Köpenhamnstidningen Information önskar att detta skall framhävas mera än som skett:

Men det kan ikke være anderledes, end at man i Bevins Forslag snarere ser en ejendiksbetonet storpolitisk Aktion end Indledningen til en i sig selv fornuftig Plans Gennemførelse. Man har hidtil haft et stærkt Indtryk af, at netop England var meget tilbageholdende overfor de Tanker om nærmere økonomisk Samarbejde i Europa, som har været fremme under Marshall-Plan-Drøftelserne. Den britiske Samberåd med Imperiet forulden de Erhvervsinteresser, der normalt stiller sig med drastiske Ordsprinoer, har været Forklaringen, og man har ikke hørt meget om, at der i England selv skulde være stor en afgørende Omvurdering. Man mea derfor se Bevins Initiativ som en i første Række storpolitisk bestemt Handling.

Set fra et nordisk Synspunkt melder der sig derfor to Indvendinger. Den rent økonomiske Bestrebelse for et nærmere Samarbejde eller endda en Sammenslutning i Europa har givetvis Sympati her, men det er en Opgave på langt Sigt. I politisk Henseende ligger vor traditionsbestemte Tilknytning til Vesteuropa i Sagens Natur, men det kan ikke være vor Mening eller Interesse at engagere os i Sammenstødninger, hvis afgørende Virkninger kommer til at ligge i et storpolitisk Engagement vendt mod Rusland.

Man kan endda sige det saa stærkt som, at Bevin-Planen her kan rejse Vanskeligheder for vor Deltagelse i den Marshall-Plan, paa hvis rent økonomiske Forelse vi vanser alle politiske Følgevirkninger har lagt Hovedvægten. Forudsætningen for en saadan Holdnings Forsvarlighed er naturligvis en Bedømmelse af den almindelige Verdenssituation, som ikke aner en Krig mellem Øst og Vest for umiddelbarlig. Gjorde vi det, vilde Problemet melde sig paa en anden Maade, og det vilde med vore Erfaringer fra den sidste Krig være naturligt at revidere vor "Isolationisme".

Expressen (fp) påpekar att någon enhetlig opinion om hur Sverige lämpligen bör förhålla sig inte har framträtt:

I Aftontidningen har sagts att i ett kommande krig blir Sverige utan alla tvivel tvingat att välja sida. Det är naturligtvis alldeles riktigt. Men har vi inte, ifall det kommer omkring, redan gjort det? Tror hr Severin att det utanför kretsen av våra hemmakommunister finns någon svensk som skulle tveka i valet mellan demokratierna i väster och den totalitära polisstaten i öster, och har vi inte genom anslutningen till "Marshallstaterna" förra året redan utpekat den sida som vi valt? Att inte erkänna detta är rena spegelfäkterier, som på intet sätt kan förbättra våra ryska förbindelser. Hr Severin och hans partivänner kan väl skälgt påstå sig att inte ryssarna vet var både Sverige och dess skandinaviska grannar bör hemma?

I själva verket torde ryssarna anse att svensk opinion och svensk politik är mera avancerade än de är. De understöder inte vår benägenhet att "välja sida", de övervärderar den.

OFFICIELLT
återfinns i dag på sidan fjorton.

Svår barnsjukdom kan orsaka blindhet

En svår barnsjukdom, toxoplasmos, har påvisats på flera platser i Sverige, berättar docent Henning Magnusson på Sachska barnsjukhuset. Sjukdomen orsakas av en parasit tillhörande släktet toxoplasma.

Toxoplasmos påvisades med säkerhet för första gången 1939 och då i Amerika, men har förekommit i Europa tidigare utan att dock ha diagnosticerats. Numera har det kunnat fastslås att sjukdomen fanns i Sverige åtminstone redan 1934. I början av 1947 kunde bevisas att toxoplasmos går i Sverige, sedan man fått över toxoplasmastammar hit från Amerika.

40-tal fall här.

Docent Magnusson upplyser att hittills ett 40-tal fall konstaterats i vårt land, därav blott ett mantligt, medan sjukdomen i övrigt hållit sig till kvinnor och barn. Vuxna sjukmar emellertid ej i regel.

Henning Magnusson

De vanligaste fallen registreras på nyfödda. Modern infekteras under eller innan graviditeten. Sjukdomen sprids via moderkakan till fostret. Hos barn vid eller kort efter födelsen karaktäriseras toxoplasmos av ett samtidigt uppträdande av symtom från ögonen och nervsystemet. Sjukdomen kan

leda till både svåra hjärnskador och blindhet. Hur smittan överförs vet man ännu ej, säger docenten, men sannolikt får den på något sätt från djuren.

Även i Danmark har sjukdomen uppträtt.

Docent Magnusson är pionjär i fråga om toxoplasmaforskningen i Sverige, han samarbetar med professor Sven Gad vid statens bakteriologiska laboratorium och med dr Fredrik Wahlgren, patologen vid Södersjukhuset. Dessutom professor Erik Jorpes första dver för första toxoplasmastammarna till vårt land från Amerika för att reda ut frekvensen av toxoplasmos inom befolkningen i Sverige.

ständig livförsäkring. I sitt ursprungliga inlägg var direktör Laurin så långt ifrån problemet att han ej ens lämnade om dess existens, utan argumenterade som om det ej fanns; nu säger han kommer ifrån det med en mycket enkel vändning. Också om det skulle vara riktigt — vilket ej är fallet — att avgörandet helt och hållet ligger utanför försäkringsmännens räckvidd, så borde de använda allt inflytande de må ha för att bevaka maktägarna till att skapa förutsättningar för det. Men därtill kommer att det finns andra vägar till målet än emission av obligationer med fast värde, också om de är mer osäkra än dettta. Man skulle komma ett stycke på väg redan genom att placera i aktier eller fastigheter, naturligtvis under förutsättning att deras utdelning respektive avkastning får stiga i förhållande till penningvärdets fall. Visserligen inskränker gällande lagstiftning också detta, och på mätte kräva också, där inverkan på våra politiker; men något kan redan nu göras i den riktningen. Emellertid blir allt sådant ändamålslöst, om de fler försäkringsföretagen get försäkringstagarna motsvarande tillsäkerhet, och det förekommer skvitt jog vet aldrig. Så länge det icke har skett kan en sådan artikel som direktör Laurins i Kooperatören bara leda på villospår, därför att den förhgår huvudsaken och sidder sätten med minst sagt tvivelaktiga argument.

Skvitt jag förstår borde de privata försäkringsföretagen bista sitt existensberättigande genom att säkerställa, vilket staten minst av allt gör.

Eli F. Heckscher

Igångsättningstillstånd för sjuksköterskeskolan

Bland de byggnadsföreläg som nu får igångsättningstillstånd inom den av byggnadsberedningen beslutade 127-miljonersramen, är i Stockholm S:t Göräns-gården för nybyggnad av pensionärshem i kv. Tjädern, 1,500.000 kr., telegrafstyrelsen för nybyggnad av telefonstation i kv. Rutan och Krukmakaren 3,400.000 och Södersjukhusets byggnadskommitté för nybyggnad av sjuksköterskeskola vid Södersjukhuset 4,500.000 kr.

Vid Karolinska Institutet har medicine kandidatexamen avlagts av Bo Sörbo och medicine licentiatexamen av Erik Palmquist och Göran Sterner, alla i Stockholm.

Gandhi
Satyagraha i Sydafrika
Inb. 6.75.

Satyagraha betyder: Dej kraft som födes av sanning och kärlek. Boken skildrar Gandhis kamp mot boer och engelsmän för att skaffa Sydafrikas hindoer mänskliga rättigheter.

"Han är den förste, som tillämpat kärlekens och självuppgivelsens lag inom det politiska livet och i handling visat, att Kristi kärlekslära är en väldig verklighet, ett fruktansvärt vapen, även i den politiska kampen. Det är detta, som är hans ovanskliga ära och som ställer honom in bland mänsklighetens stora banbrytare."

Prof. Ktrelin Bricns i Svenska Dagbladet.

Mina experiment med sanningen
I/II (Slutskld.)

☆

Millie Polak:
(Maka till Gandhis sekreterare.)
Gandhi i vardagslivet
Med portr. Inb. 3.75.

"Ett sällsynt omedelbart och levande porträtt; förtjänar att läsas av alla, som intresserar sig för Gandhi-gestalten. En obetalbar öppenhjärtighet."

Svenska Dagbladet.

Svenska Kyrkans Diakonistyrelses Bokförlag

4 dagar kvar på vår stora möbelrealisation

Endast till vechans slut pågår vår realisation av goda möbler av alla slag till verkliga fyndpriser. Beakta detta tillfälle som alla möbelspekulanter väntat på.

	För	NU		För	NU
Enrumsmöbler	490.—	390.—	Duschateller, 1-mans	350.—	290.—
D:o i alm	790.—	650.—	D:o, 2-mans	450.—	360.—
Unda skåp, alm	250.—	175.—	Soyrumsmöbl, lack.	850.—	725.—
Fåtöljer, ljusb. björk	110.—	98.—	D:o, mah.; komplett	1.200.—	850.—
D:o med blonmig cretonne	110.—	75.—	Soffgrupper	1.000.—	650.—
Soffa, björk, 1-mans	475.—	375.—	50-tal soffbord i prima. från	40.—	
			Bokhyllor	från	60.—

I huvudaffären Norrtullsgat. 21 samt i filialen Karlbergsvägen 18 realiseras:
Armaturer, mattor, möbeltyger samt en del udda möbler.

Bibl.-bord och udda stolar i olika träslag samt buffeér, byrår, gungstolar, höjbara bord, läslampor, satsbord, sekretärer, speglar m. m.

Ett antal begagnade möbler som tagits i utbyte säljes enastående billigt!

Obs.! Nu inköpta möbler magasineras kostnadsfritt för senare leverans

SURBRUNNSGATAN 46 (Hörnet av Sveavägen)
Wiklunds STILMÖBLER

KASSASKÅP
MED GARANTI SOM HÅLLER
Brandsäkerheten kontrollerad av Statens Provningsanstalt
Hadar Schmidt
Kungsgatan 24, Stockholm. Tel. namnanrop

BEA flyger Er
STOCKHOLM
via KÖPENHAMN
LONDON
STOCKHOLM
tur och retur...
En London-tripp med BEA är en bekvälm och punktlig resa, som tar mindre än 7 timmar.
TILL LONDON: måndag, torsdag och lördag kl. 10.50 från Bromma (kl. 09.50 från flygpaviljongen vid Nybroplan).
FRÅN LONDON: onsdag, fredag och söndag kl. 10.00 (buss fr. Airways Terminal, Victoria, London, kl. 8.50)
PRIS TUR OCH RETUR: kr. 639:—.
BILJETTER GENOM DE LEDANDE RESEBYRÅERNA
BRITISH EUROPEAN AIRWAYS
Normalmstorg 1, Stockholm • Göteborg, O. Hamngatan 52

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.